

Nasjonale prøver 2023

Resultater fra nasjonale prøver 5. trinn

Det er små endringer i resultatene for nasjonale prøver for 5. klasse sammenlignet med 2022. Guttene presterer bedre enn jentene i regning og engelsk, mens i lesing er det motsatt. Det viser resultatene fra Nasjonale prøver i 2023.

STATISTIKK | SIST ENDRET: 09.11.2023

[Flere tall om nasjonale prøver 5. trinn.](#)

Hovedfunn

- Årets elevkull presterer litt svakere i lesing enn fjorårets kull, mens prestasjonene endrer seg lite i regning og engelsk.
- Guttene presterer bedre enn jentene i regning og engelsk, mens i lesing er det motsatt.
- 93 prosent av elevene deltok på prøvene høsten 2023.
- Oslo har flest elever som presterer på høyt nivå på alle prøvene, slik som for tidligere år.

Hva er nasjonale prøver?

Formålet med nasjonale prøver er å gi skolen kunnskap om elevenes ferdigheter i lesing, regning og engelsk. Informasjonen fra prøvene skal danne grunnlag for undervisvurdering og kvalitetsutvikling på alle nivåer i skolesystemet. Det er tre mestringsnivåer på 5. trinn.

Ny metode for å måle elevenes utvikling over tid

I 2022 ble innholdet i de nasjonale prøvene endret for å gjenspeile de nye læreplanene. Vi startet samtidig måling av utvikling over tid på nytt. Det vil si at resultatene fra 2022 og 2023 kan ikke direkte sammenlignes med tidligere år.

Fra 2023 benytter vi en ny metode for å måle utvikling over tid. Den nye metoden vil fange opp mindre endringer på et tidligere tidspunkt, og vi forventer å se noe større variasjon i nasjonalt gjennomsnitt framover enn tidligere. For å kunne vurdere om endringer mellom år er et uttrykk for en trend, trenger vi resultater fra minimum tre år.

Nasjonale prøver er én kilde blant mange som forteller noe om elevenes ferdigheter. Informasjonen vi får fra disse kildene må derfor ses i sammenheng, og vi må forstå den ut fra hva vi ellers har av kunnskap om elevene.

Små endringer nasjonalt sammenlignet med i fjor

Høsten 2023 gjennomførte rundt 57 000 elever på 5. trinn nasjonale prøver i lesing, regning og engelsk.

De gjennomsnittlige skalapoengene for hele landet endrer seg lite fra i fjor. Årets elevkull presterer litt svakere i lesing enn fjorårets kull, mens det kun er små endringer i både regning og engelsk. Om slike endringer vil være innenfor hva som vil regnes som normale årlige svingninger gjenstår å se.

Fordelingen av elever på de tre mestringsnivåene endrer seg lite sammenlignet med i fjor. Andelen elever som presterer på laveste mestringsnivå (mestringsnivå 1) i lesing øker med 2,5 prosentpoeng sammenlignet med i fjor. Andelen på høyeste mestringsnivå (mestringsnivå 3) går tilsvarende ned.

I regning og engelsk endrer fordelingen av elever på mestringsnivå seg med rundt 1 prosentpoeng eller mindre fra 2022.

Guttene presterer best i regning og engelsk, og jentene i lesing

I regning presterer guttene i snitt tre skalapoeng høyere enn jentene, mens i lesing presterer guttene i snitt 1,6 skalapoeng lavere enn jentene. I engelsk presterer guttene 0,9 skalapoeng mer enn jentene. Kjønnsforskjellen er litt mindre i lesing og regning enn i fjor, mens den for engelsk er lik som i fjor.

Det er flere jenter enn gutter som presterer på høyeste mestringsnivå i lesing, slik som i tidligere år. Nedgangen i andelen på høyeste mestringsnivå er likevel større for jentene enn for guttene, slik at kjønnsforskjellen i lesing er noe mindre enn i fjor.

Andelen på laveste mestringsnivå øker likt for jenter og gutter, slik at kjønnsforskjellen her er lik som i fjor.

Det er flere gutter enn jenter som presterer på høyeste mestringsnivå i regning, slik som for tidligere år. Prestasjonsforskjellen mellom gutter og jenter i regning er litt mindre enn i fjor. Det skyldes først og fremst at det er litt færre gutter som presterer på høyeste mestringsnivå enn i fjor, mens det lite endringer i fordeling på mestringsnivå for jentene.

I engelsk er det størst kjønnsforskjeller i andelen elever på laveste mestringsnivå, mens det er mer jevnt mellom kjønnene i andelen elever på høyeste mestringsnivå. Andelen på laveste mestringsnivå i engelsk er 5 prosentpoeng høyere for jentene enn for guttene, slik som i fjor.

Høy deltakelse på de nasjonale prøvene

Høsten 2022 deltok litt færre elever enn normalt på de nasjonale prøvene på grunn av lærerstreiken. I 2023 er andelen som deltar på prøvene lik som i 2021: 92 prosent i lesing og 93 prosent i engelsk og regning.

Selv om deltakelsen var litt lavere i 2022 på grunn av streiken, så det ikke ut til at det hadde noen betydning for resultatene, og dermed for sammenlignbarheten med senere år, på nasjonalt nivå. På lokalt nivå, hvor enkelte kommuner og skoler ble sterkere berørt av streiken enn andre, vil derimot en lav deltakelse i 2022 kunne ha betydning for tolkningen av resultatene.

Nær 7 prosent ble fritatt fra å gjennomføre leseprøven, og 6 prosent ble fritatt fra prøvene i regning og engelsk. Det er rundt 1 prosentpoeng flere elever med fritak enn i 2022. I tillegg til de som ble fritatt er det også noen få elever som ikke deltar, for eksempel på grunn av sykdom. I 2023 er det omtrent 1,5 prosent av elevene som er registrert som «Ikke deltatt». I 2022 var andelen med «ikke deltatt» mellom 5 og 7 prosent.

Flest elever på høyeste mestringsnivå i Oslo

Fordelingen av elever på mestringsnivå viser at det er størst forskjell mellom fylkene i andelen elever på høyeste mestringsnivå. Fylkesforskjellen er størst i lesing og minst i engelsk. Det er særlig Oslo som skiller seg ut ved at mange elever presterer på høyeste mestringsnivå. For eksempel presterer 36 prosent av elevene i Oslo på det høyeste mestringsnivået i lesing. Oslo har også færrest elever på laveste mestringsnivå på alle prøvene.

Om statistikken

Resultatene fra nasjonale prøver blir publisert på en skala der det nasjonale gjennomsnittet er 50 skalapoeng. Elevene blir ut fra antall skalapoeng fordelt på ulike mestringsnivåer. Det er tre mestringsnivåer på 5. trinn.

Fra 2022 starter måling av utvikling over tid på nytt for alle prøvene. Det nasjonale gjennomsnittet er satt til 50, og det er satt nye grenser for de tre mestringsnivåene.

For å kunne måle utvikling over tid, trenger vi en felles skala. For å få til dette, lenker vi prøvene fra ulike år sammen ved hjelp av såkalte ankeroppgaver. Disse ankeroppgavene blir gjentatt hvert år ved at alle elever får noen få ankeroppgaver som en del av prøven. Denne ankermetoden, der resultatene hvert år blir satt på samme skala, gjør det mulig for skoler og skoleeiere å vurdere utvikling i fordeling på mestringsnivåer og endring i gjennomsnitt over tid.